

Redogörelse till ÄK-S 2021 om Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder och aktiviteter i Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018-22

Innehåll

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder	2
Organisation	2
Verksamhet	2
Funktionshindersrådets möten	3
Funktionshindersrådets arbete med övriga teman och aktiviteter	4
Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder	6
Status för aktiviteter/verksamhet	6
Mänskliga rättigheter	6
Hållbar utveckling	9
Fri rörlighet	10
Ekonomi	11
Tvärgående perspektiv	12

Redogörelse till ÄK-S 2021 om Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder och aktiviteter i Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018-22

Enligt mandatet för Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder (Funktionshinderrådet/rådet) ska verksamheten redogöras årligen till ÄK-S höstmöte. Redogörelsen innehåller även en kortfattad statusrapport om aktiviteterna i Nordiska ministerrådets handlingsplan för området, som Funktionshinderrådet har i uppgift att följa upp.

Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder

Funktionshinderrådets mandat trädde i kraft 1 januari 2018 och gäller till 31 december 2022. Mandatet beslutades av MR-S men rådet arbetar gentemot alla relevanta sektorer. Rådet består av experter som utsetts av regeringar och funktionshindersorganisationer i hela Norden. Sammansättningen bygger på principen "ingenting om oss utan oss", som också genomsyrar [FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning \(CRPD\)](#). Personer med funktionsnedsättning ska själva eller genom företrädande organisationer involveras i processer och beslut som berör dem på ett meningsfullt sätt.

Organisation

Funktionshinderrådets mandat beskriver vad som ska åstadkommas, ansvarsfördelning mellan MR/ÄK-S, NMRS och Nordens välfärdscenter samt hur rådet konstitueras och förväntas arbeta.

Funktionshinderrådets sekretariat har under perioden bemannats av en projektledare på 100% som även är seniorrådgivare inom området funktionshinder. Sekretariatet har också bemannats med kommunikationsrådgivare på 10% och får till viss del tillgång till Nordens välfärdscenters övriga stödinsatser så som evenemangsadministration, ITsupport mm. Nordens välfärdscenter integrerar Funktionshinderrådets ekonomiska redogörelse som en separat del av sin årliga rapportering till Nordiska ministerrådets sekretariat. Med dessa resurser ska Nordens välfärdscenter förvalta rådets sekretariat och verksamhet i enlighet med mandatet.

Verksamhet

Under 2020 och 2021 har Funktionshinderrådet i nära samarbete med det danska respektive finska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet planerat och genomfört aktiviteter i enlighet med rådets mandat och ordförandeskapens önskemål. På grund av coronapandemin har möten fram till september 2021 genomförts digitalt.

Funktionshinderrådet har i uppgift att bidra till utveckling och implementering av samt följa upp och driva på aktiviteterna i [ministerrådets handlingsplan för funktionshinderssamarbetet 2018-22](#), inklusive integrering av funktionshinderperspektiv. För att kunna genomföra detta på ett effektivt sätt, är ministerrådets handlingsplan en fast punkt på rådets mötesagenda och medlemmarna

har bland annat organiserat sig i intressegrupper kopplade till handlingsplanens aktiviteter.

Funktionshindersrådet har genom aktivitet 2.1 särskilt ansvar för att driva på och följa upp det interna arbetet med att integrera funktionshindersperspektiv i sin verksamhet och politikområden.

Genom aktivitet 3.1 i ministerrådets handlingsplan har Funktionshindersrådet i uppgift att uppmärksamma funktionshindersperspektivet i de strukturer och hos de aktörer som arbetar med gränshinder och främja fri rörlighet i Norden. Syftet är att fokusera på de juridiska gränshinder och andra barriärer som särskilt hindrar personer med funktionsnedsättning att röra sig fritt i regionen. Funktionshindersrådet följer bland annat arbetet med revidering av Nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster. Rådet följer också upp rapporten med gränshinder på Social- och arbetsmarknadsområdet från 2012 och har kontakt med Gränshindersrådets sekretariat samt Info Norden. Under 2020-21 har det varit särskilt fokus på förutsättningar för döva nordbor att flytta, arbeta och studera på lika villkor som hörande.

Funktionshindersrådet har fortsatt följa utvecklingen och bidra till arbetet med handlingsplanen för genomförandet av det nordiska samarbetets [Vision 2030](#).

Under 2021 genomförs en utvärdering av nordiskt samarbete om funktionshinder. Funktionshindersrådets medlemmar, sekretariat, ansvariga för aktiviteter i ministerrådets handlingsplan samt företrädare för unga med funktionsnedsättning har involverats i utvärderingen som presenteras för ÅK-S i oktober 2021. I utvärderingen involveras även ÅK-S och anställda vid NMRS.

Nedan presenteras ett antal av rådets aktiviteter och initiativ under perioden 1 september 2020 – 30 september 2021.

Funktionshindersrådets möten

Funktionshindersrådet ska enligt mandatet mötas minst två gånger per år.

Hösten 2020 genomförde Funktionshindersrådet sitt tredje möte den 25-27 november online. Vid mötet deltog medlemmar från Danmark, Finland, Färöarna, Grönland, Island, Norge och Sverige. I samband med mötet genomfördes en [inspirationsworkshop](#) med Nordiska ministerrådets interna nätverk för integrering av funktionshindersperspektiv samt företrädare för unga med funktionsnedsättning från Danmark, Färöarna, Norge, Island och Sverige. Goda exempel från ministerrådets arbete med integrering lyftes fram. I samband med detta rådsmöte genomfördes ett webinarium och en workshop om teknologins möjligheter för inkludering i arbetslivet.

Under december 2020 träffades rådsmedlemmarna i nationella digitala möten med sekretariatet vid Nordens välfärdscenter. Syftet var att förstärka kontakten och diskutera situationen i landet och behoven i förhållande till det nordiska samarbetet under pandemin. Mötena uppskattades och flera förslag inkom till sekretariatet som senare realiserats. Bland annat ett inspirationsmöte om utveckling av nationella planer och strategier samt ett webinarium om nordiskt perspektiv på europeisk funktionshinderspolitik. Båda beskrivs närmare längre fram i denna rapport.

Läs mer om 2020 i [Funktionshindersrådets årsrapport](#).

Under 2021 har Funktionshindersrådet hittills (augusti) haft ett rådsmöte som genomfördes i mars. Vid mötet deltog rådsmedlemmar från Danmark, Finland,

Färöarna, Island, Norge, Sverige och Åland. Mötet genomfördes i samband med en workshop om modeller för personlig budget och artikel 19 i UNCRPD, detta inom ramen för det [finska ordförandeskapets projekt om temat](#) som genomförs av Nordens välfärdscenter och Institutet för hälsa och välfärd, THL.

I maj genomfördes ännu en inspirationsworkshop för det interna nätverket för integrering av funktionshinderspersion i Nordiska ministerrådets verksamhet samt företrädare för unga med funktionsnedsättning. Syftet var att skapa ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte och stärka nätverket för kontaktpersonerna i ministerrådets interna nätverk, medlemmarna i Funktionshinderrådet samt företrädare för unga med funktionsnedsättning. Ytterst är målet att inspirera och stötta ministerrådets eget interna arbete. Vid mötet presenterades två inspirerande exempel på kampanjer och projekt för att främja inkludering. Det ena exemplet var grönländska paraplyorganisationen NIIK:s valkampanj inför det grönländska [kommunal- och parlamentsvalet](#) i april. Det andra goda exemplet var [Kronisk inkludering](#) som är ett verktyg utvecklat av Unge Funksjonshemmede i Norge för inkludering i skolan. Vid mötet diskuterades också status för uppföljningen av funktionshinderspersion i ministerrådets verksamhet. Enligt deltagarna finns ett stort värde i dessa inspirations- och nätverksmöten, att de driver utvecklingen framåt.

Rådsmöte 2 2021 genomförs 2 september i samband med expertwebbinariet om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och som identifierar sig som ursprungsfolk. Det förbereds också ett tredje rådsmöte i samband med Nordiska rådets session i Köpenhamn då funktionshinderrådets ska redogöras för parlamentarikerna.

Funktionshinderrådets arbete med övriga teman och aktiviteter

Funktionshinderrådet har enligt mandatet rätt att ta egna initiativ. Funktionshinderrådet involveras också i till exempel ordförandeskapets aktiviteter och program. Nedan beskrivs några aktiviteter och teman som rådet arbetat med under 2020 och 2021.

Inspirationsmöte om utveckling av nationella strategier och planer

Enligt CRPD ska alla länder ha nationella planer eller strategier för att stötta inkorporeringen av konventionen i nationell lagstiftning. I flera av de nordiska länderna finns en tradition att ha sådana strategier och planer redan före det att man ratificerade konventionen. I några länder är man i färd att utveckla sin första nationella strategi eller handlingsplan, i andra utvärderas eller utvecklas nya. De senaste åren har flera konferenser och projekt handlat om nationell politik för området. Nordens välfärdscenter samlar och uppdaterar regelmässigt information på sin webbplats om [nationell funktionshinderspolitik i Norden](#). Vid ett informellt möte i januari 2021 presenterade flera länder de utvecklingsprocesser som lett fram till antagna nationella strategier eller handlingsplaner för funktionshinderspolitiken. Mötet efterfrågades först av Färöarna i samband med de nationella mötena under december 2020 och det fanns stort intresse från övriga länder varav flera är i färd med att utveckla nya nationella planer.

Inspirationsmöte om nordiska perspektiv på europeiskt samarbete om funktionshinder

Enligt ministerrådets handlingsplan ska det nordiska samarbetet om funktionshinder ge synergier till och möjlighet att förstärka och fördjupa de nordiska ländernas genomförande av europeisk och annan internationell politik för området. Funktionshinderrådet efterfrågade en genomgång av [EU:s nya strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning](#). I april genomfördes därför en workshop med ansvarig tjänsteperson på EU-kommissionen, Inmaculada Placencia Porrero som gäst.

Vid mötet berättade också rådsmedlemmarna om status gällande EU:s webbtillgänglighetsdirektivet och tillgänglighetsdirektivet. Det finns ett fortsatt stort behov och intresse av fördjupad diskussion och nätverkande kring de europeiska direktiven och handlingsplanen.

Att leva ett självständigt liv och inkluderad i samhället

Enligt artikel 19 i CRPD och SDG 10 i Agenda 2030 har alla människor rätt till ett självständigt liv och att vara inkluderad i samhället på lika villkor.

Funktionshindersrådets medlemmar medverkar sedan januari 2021 i ett [projekt om hur personaliserat stöd och service och en modell för personlig budget kan främja ett självständigt liv](#). Under våren har en kartläggning av nordiska modeller och system för individanpassat stöd och service för personer med funktionsnedsättning gjorts inom projektet som är ett samarbete mellan Nordens välfärdscenter och Institutet för hälsa och välfärd - THL i Finland.

Syftet med projektet är att undersöka huruvida och i så fall hur modeller för personlig budgetering av stöd och service kan stärka genomförandet av UNCRPD, särskilt artikel 19 i rätten att leva självständigt och att delta i samhälle.

Projektet är en aktivitet inom ramen för det finska ordförandeskapsprogrammet för Nordiska ministerrådet 2021 och genomförs mellan januari och juni 2021.

Flera av Funktionshindersrådets medlemmar medverkar i sidoevenemanget med fokus på artikel 19 som arrangeras i samband med statspartsmötet för UNCRPD.

Hälsa och aktiv fritid

Enligt Artikel 30 i CRPD har alla rätt till att kunna delta i meningsfulla fritidsaktiviteter, kultur och idrottsaktiviteter. Enligt artikel 25 har alla rätt till hälsa.

Funktionshindersrådet skulle ha genomfört en aktivitet med det nordiska nätverket Aktiv fritid i samband med [världskongressen Moving societies](#) i Århus. Vid detta tillfälle skulle rådet också haft ett seminarium. På grund av coronapandemin flyttas detta till 2021.

Arbete och sysselsättning

Enligt Artikel 27 i CRPD har alla rätt till sysselsättning arbete och SDG 8 handlar om att främja allas möjlighet till ett arbete. Funktionshindersrådets medlemmar har medverkat i ett flertal aktiviteter med bäring på inkludering i arbetslivet, särskilt i de aktiviteter i handlingsplanen som beskrivs på sid 9.

Covid-19/Coronapandemin

I februari genomfördes ett digitalt evenemang på temat [Building back better- Disability leadership end the way forward](#) om erfarenheter från den första tiden med pandemin och med särskilt fokus på ledarskap och vikten av en inkluderande återuppbyggnad av samhället. Artiklarna 10, 11, 16 och 25 i CRPD är särskilt relevanta för samarbetet.

Ledarskap och funktionshinder

Se ovan om webinariet i februari. Funktionshindersrådet avser fortsatt att utforma en ansökan om att starta ett nordiskt ledarskapsprogram. Detta projekt handhas tills vidare vid sekretariatet.

Stöd och service i centrum och periferi

Rådsmedlemmarna har bidragit i utvecklingen av projektansökan för medel till projekt om jämlik välfärd i Arktis, samt behov och goda exempel gällande stöd och service för personer med funktionsnedsättning i glest befolkade områden. Ansökan om medel söktes i januari 2021 av NVC med stöd från samarbetspartners i Norge, Finland, Sverige

och Grönland har från det arktiska samarbetsprogrammet. Ansökan fick avslag men rådet medverkar i möten om temat i augusti 2021.

Funktionshindersrådet medverkar i det finska ordförandeskapets evenemang [Indigenous peoples – language, culture and life cycle](#). Evenemanget genomförs delvis fysiskt i Enare och delvis digitalt den 31 augusti-1 september.

Barn och unga med funktionsnedsättning

Funktionshindersrådet har börjat använda modell för [integrering av barnrätts- och ungdomsperspektiv i funktionshinderssamarbetet](#). Bland annat innebär detta att företrädare för unga med funktionsnedsättning inviteras till rådets aktiviteter.

Handlingsplanen för nordiskt samarbete om funktionshinder

[Nordiska ministerrådets handlingsplan](#) för funktionshinderssamarbetet gäller mellan 2018-2022. Planen är förankrad i Nordiska ministerrådet för social- och hälsopolitik, MR-S, men involverar ett flertal politikområden. [FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning \(CRPD\)](#), [Agenda 2030](#) och Nordiska ministerrådets vision om ett integrerat Norden är grundläggande för planen som har tre fokusområden: mänskliga rättigheter, hållbar utveckling och fri rörlighet.

Funktionshindersrådet har genom sitt mandat ett koordinerande ansvar för att handlingsplanen genomförs. Detta arbete görs av rådets sekretariat vid Nordens välfärdscenter.

Status för aktiviteter/verksamhet

Under de tre fokusområdena Mänskliga rättigheter, Hållbar utveckling och Fri rörlighet finns tre aktiviteter som är av olika karaktär och involverar flera olika politikområden. Nedan beskrivs aktiviteterna i handlingsplanerna mer ingående.

Översikt av status för aktiviteterna i handlingsplanen, juni 2021

Avslutade

- Aktivitet 1.3 Barn och unga med funktionsnedsättning
- Aktivitet 2.2 Universell utformning, delaktighet och demokrati
- Aktivitet 2.3 Inkluderande arbetsliv
- Aktivitet 3.2 Studentmobilitet och funktionshinder
- Aktivitet 3.3 Smarta inkluderande städer

Pågående

- Aktivitet 1.1 Insatser för att stötta implementering av UNCRPD
- Aktivitet 2.1 Integrering av funktionshindersperspektiv i ministerrådets verksamhet
- Aktivitet 3.1 Gränshinder och funktionshinder

Ännu ej igång

- Aktivitet 1.2 Ursprungsfolk och funktionshinder

Status för varje fokusområde och aktivitet

Mänskliga rättigheter

Aktivitet 1.1 Insatser för att stödja genomförande av FN:s rättighetskonventioner

Syftet med dessa insatser är att skapa plattformar för kunskaps- och erfarenhetsutbyte och utveckling av effektiva instrument för implementering av CRPD, CRC och andra relevanta FN-konventioner. Målsättningen är att genomföra insatser om bland annat jämförbar statistik och annan kunskap, forum/mötesplatser för erfarenhetsutbyten, en nordisk masterutbildning och ett nordiskt forskningsprogram i funktionshinder/disability studies.

Tidsperiod: pågår under hela handlingsplansperioden 2018-22.

Utförare och finansier: insatserna utförs i stor utsträckning av Nordens välfärdscenter och i samarbete med ordförandeskapen och Nordiska ministerrådets sekretariat. Finansieras till största delen av S-sektorn, inte minst genom Nordens välfärdscenters basbeviljning.

Statistik om funktionshinder i Norden

Nordens välfärdscenter genomför projektet i samarbete med Nordregio. En rapport har producerats i vilken bland annat indikatorer som kan användas på nordisk nivå för att följa utvecklingen av levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning och genomförandet av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt Agenda 2030. Även vilken statistik som finns om levnadsvillkor hos personer med funktionsnedsättning på de områden som indikatorerna handlar om. En [rapport med förslag till indikatorer](#) publicerades i juni 2021.

Mer information om projektet: [Nordisk funktionshindersstatistik | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Barn och unga med funktionsnedsättning

Nordens välfärdscenter utvecklar och fördjupar sin kompetens om barn och unga med funktionsnedsättning och ländernas arbete med UNCRPD, CRC och Agenda 2030. Bland annat kartläggs ländernas dialoger med FN gällande implementering av artikel 7 i CRPD om barn med funktionsnedsättning. Arbetet görs som en del av Nordens välfärdscenters insats i projektet 1.3 i handlingsplanen.

Detta arbete fortlöper parallellt med projektet om temat som motsvarar aktivitet 1.3 i handlingsplanen och som beskrivs längre ner i denna redogörelse: [Barn, unga och delaktighet | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Utbildning om funktionshinder och mänskliga rättigheter

Nordens välfärdscenters stöd består bland annat i att vara en kompetensresurs och genom att facilitera nätverksmöten. Under 2021 genomförs en uppdatering av publikationen [Nordic cooperation on higher education and research human rights and disability](#), som bland annat innehåller en kartläggning av högre utbildningsmiljöer som arbetar med funktionshinder. Kartläggningen görs tillsammans med lärosäten i de fem länderna, Färöarna, Grönland och Åland.

Nordens välfärdscenter stödjer grupper av lärosäten och andra intressenter som vill utveckla idéer och ansöka om nordiska medel för samarbeten inom funktionshindersfältet, exempelvis genom Nordplusprogram. 2021 beviljades medel från Nordplus till projektet Developing Nordic Disability Studies. Fyra lärosäten medverkar i ett nätverk som genomför projektet som koordineras av Helsingfors universitet. I nätverket ingår, förutom Helsingfors universitet, Norges tekniskvitenskapelige universitet, NTNU, Svenska social och kommunalhögskolan i Finland och Uppsala universitet. Beviljningen är för ett år men det är sannolikt att projektet blir flerårigt. Målsättningen är att först kartlägga studieprogram och forskning

på funktionshindersområdet och senare bygga upp ett samnordiskt masterprogram i disability studies.

Nordiskt sidoevenemang i samarbete med statspartsmötet för UNCRPD

Nordens välfärdscenter gjorde tillsammans med danska ordförandeskapet och Nordiska ministerrådets sekretariat ett program för nordiska aktiviteter i samband med statspartsmötet för CRPD i juni 2020. Mötet blev framflyttat till december 2020 och genomfördes online. Det planerade nordiska evenemanget blev inte av men i samband med statspartsmötet arrangerade Danmark en digital mottagning för Sif Holst som var Danmarks kandidat till CRPD-kommittén. Bland annat sände Nordiska ministerrådets [generalsekreterare Paula Lehtomäki en hälsning](#) och Funktionshindersrådet uppmärksammade Sifs kandidatur på olika sätt.

Vid statspartsmötet för CRPD 2021 genomfördes sidoevenemanget [Building Back Better by strengthening Article 19 of the UNCRPD](#) med fokus på ett självständigt liv och att vara inkluderad i samhället. Finland, Danmark och Nordiska ministerrådet är värdar för mötet. De finska och danska ministrarna Krista Kiuru och Astrid Krag medverkade liksom Dr Floyd Morris som är medlem i konventionens särskilda kommitté samt experter från Sverige, Island, Åland och Norge. Evenemanget finansieras av S-sektorn och koordinerades av Nordens välfärdscenter i nära dialog med Danmark, Finland och NMRS.

Aktivitet 1.2 Ursprungsfolk och funktionshinder

Det finns generellt sett lite systematiserad kunskap om funktionsnedsättning och funktionshinder kopplat till de ursprungsfolk som finns i Norden, samer och inuiter. Målsättningen med att samarbeta kring detta tema är att stödja forskning, professionella nätverk och nordiska nätverk av personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga från nordiska ursprungsfolk. Nordens välfärdscenter har tidigare arbetat med projekt om [Samer och funktionsnedsättning](#).

Tidsperiod: ej igång. Förhoppningsvis kan projektet genomföras inom handlingsplansperioden. **Utförare och finansiär:** -

Status: Nordens välfärdscenter har tillsammans med medlemmar i Funktionshindersrådet, det nordiska demensnätverket och aktörer i Norge, Finland, Sverige och Grönland ansökt om medel från det arktiska samarbetsprogrammet för projektet "Jämlik välfärd i Arktis". Projektet har inte beviljats finansiering.

Aktivitet 1.3 Barn och unga med funktionsnedsättning

Barn och unga med funktionsnedsättning har sämre hälsa och förutsättningar för delaktighet än andra barn.

Tidsperiod: projektet startades 2019 och avslutas 2020.

Utförare och finansiär: Projektets aktiviteter finansieras delvis av NORDBUK och delvis av Nordens välfärdscenters basbeviljning. Nordens välfärdscenter bidrar även med projektledning.

Status: Nordens välfärdscenter driver med finansiering från och i dialog med Nordiska ministerrådets barn- och ungdomskommitté NORDBUK ett projekt som samlar kunskap om situationen för barn och unga med funktionsnedsättning. Projektet kartlägger också metoder och exempel på lovande praxis om hur barn och ungas röst kan stärkas inom skola och fritid. En expertgrupp samt en grupp företrädare för unga med funktionsnedsättning har bidragit till en rapport om situationen för barn och unga med funktionsnedsättning i Norden, en kartläggning av aktörer med ansvar för att främja inkludering av och kunskap om gruppen samt goda exempel på metoder för inkludering i olika sammanhang. Rapporten [Se, lytte og inkludere – Deltagelse for barn og unge med funksjonsnedsettelse i Norden](#) publicerades på norska och [engelska](#). Inom projektet har också en modell för hur ett barn- och ungdomsperspektiv kan förstärkas och integreras i det nordiska samarbetet om funktionshinder. Rapporten [Inga](#)

[barn eller unga ska lämnas utanför – integrering av barnrätts- och ungdomsperspektiv i nordiskt samarbete om funktionshinder](#), har publicerats på svenska och på [engelska](#). Projektet avslutades med ett [webbinarium](#) i mars 2021. Mer information om projektet: [Barn, unga och delaktighet | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Hållbar utveckling

Aktivitet 2.1 Integrering av funktionshinderspersion i Nordiska ministerrådets verksamhet

Nordiska ministerrådet arbetar systematiskt för att stärka funktionshinderspersion i alla relevanta politikområden. Målet är att generera positiva förändringar som förbättrar tillgänglighet och stärker medvetenhet om funktionshinderspersion inom Nordiska ministerrådets verksamhet inklusive kommunikation och politikområden. Funktionshindersrådet driver på och följer upp denna utveckling.

Tidsperiod: pågår under hela handlingsplans perioden.

Utförare och finansier: projektet utförs under ledning av Funktionshindersrådets sekretariat i nära dialog med NMRS. S-sektorn genom finansieringen av Funktionshindersrådets sekretariat. Insatser inom andra politikområden finansieras av respektive sektor.

Status: Funktionshindersrådets sekretariat har i dialog med ministerrådets interna nätverk och företrädare för unga med funktionsnedsättning följt upp utvecklingen under [2020](#) och 2021.

Mer information på Nordens välfärdscenters hemsida: [Funktionshindersrådet | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Aktivitet 2.2 Universell utformning, delaktighet och demokrati

Tidsperiod: påbörjades 2019 och avslutas 2020.

Utförare och finansier: Nordens välfärdscenter koordinerar projektet som utförs tillsammans med nationella aktörer i länderna. Varje nationell aktör ansvarar för att arrangera ett nordiskt dialogmöte om ett tema kopplat till mål och delmål i Agenda 2030.

Status: Detta projekt kartlägger nätverk och tillvägagångssätt samt bidrar till genomförandet av fem delmål i Agenda 2030. Projektet genomfördes av Nordens välfärdscenter tillsammans med nationella aktörer i de nordiska länderna, och samlar företrädare för de största funktionshindersgrupperna (syn, hörsel, rörelse, kognition, forskare, praktiker och politiker) för dialog, utveckling och spridning av goda exempel för universell utformning, det som kan stärka utveckling mot ett Norden för alla. Fem nordiska seminarier/webbinarier har genomförts av nationella aktörer tillsammans med Nordens välfärdscenter:

- THL i Finland ansvarade för ett seminarium om [aktiv involvering av unga med funktionsnedsättning](#).
- Danska Socialstyrelsen ansvarade för webinariet [Digitalization in Social services – opportunities and barriers for persons with disabilities](#)
- Socialministeriet på Island ansvarade för [Active involvement of persons with disabilities create better solutions for all](#)
- Myndigheten för delaktighet i Sverige ansvarade för webinariet [Democracy and disability – how to create broader political participation for all](#)
- Barne- ungdoms og familiedirektoratet i Norge ansvarade för webinariet [Smart cities are universally designed cities](#)

Mer information om projektet: [Universell utformning, delaktighet och demokrati | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Aktivitet 2.3 Inkluderande arbetsliv

Situationen för unga och vuxna med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden präglas fortfarande av utanförskap.

Tidsperiod: påbörjades 2019 och avslutades 2020.

Utförare och finansiering: Nordens välfärdscenter genomför projektet Framtidens arbetsliv – teknik och digitalisering för ökad inkludering på uppdrag av ÄK-A:s arbetsmarknadsutskott.

Status: Nordens välfärdscenter driver ett projekt med framtidsperspektiv på arbetsliv, bland annat med fokus på innovationer och teknologi som möjliggörande för en mer inkluderande arbetsmarknad. Projektet hade en nordisk styrningsgrupp och en referensgrupp. Inom projektet har en kunskapsöversikt tagits fram av Kungliga tekniska högskolan i Sverige. En [rapport med kunskapsläget](#) har publicerats och den mer praktiskt orienterade verktygslådan publiceras under hösten 2021. Ett [expertwebbinarium](#) genomfördes i november 2020 och ytterligare ett [webbinarium](#) genomfördes i maj 2021.

Mer information om projektet: [Framtidens arbetsliv – teknik och digitalisering för ökad inkludering | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Fri rörlighet

Aktivitet 3.1 Funktionshindersperspektiv i nordiskt samarbete om gränshinder

Personer med funktionsnedsättning utsätts för fler och andra hinder för mobilitet. Denna aktivitet förstärker kompetensen om funktionshindersperspektiv hos de aktörer som utreder och föreslår lösningar för gränshindersfrågor och höjer samtidigt kompetensen kring gränshinderssamarbetet hos medlemmarna i Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder. Årliga seminarier arrangeras och dessa involverar relevanta aktörer inom till exempel gränshinderssamarbetet. **Tidsperiod:** årliga aktiviteter så som seminarier genomförs under hela handlingsplansperioden.

Utförare och finansiering: NVC och Funktionshindersrådet har fått 150 000 DKK genom MR-SAM:s tidigare mobilitetsbudget för att genomföra möte och skriva rapport för om vad som kan främja mobilitet för personer med teckenspråk som första/enda språk.

Status: Nordens välfärdscenter och Funktionshindersrådet genomför ett seminarium om teckenspråk och mobilitet. En rapport skrivs om hur mobilitet kan främjas för personer med funktionsnedsättning, mer särskild inriktning på döva och andra teckenspråkiga. Projektet finansieras delvis med medel från samarbetsministrarnas budget för handlingsplanen om mobilitet. Projektet innefattar också dialog med det nordiska teckenspråksnätverket angående tolkordningar och mobilitet. Seminariet har flyttats från 2020 och planeras nu genomföras den 27-28 september 2021 i Köpenhamn. Mer information om seminariet: [Seminarium om mobilitet och teckenspråk i Norden | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Aktivitet 3.2 Studentmobilitet och funktionshinder

De nordiska länderna har målsättningar för att studenter inom högre utbildning genomför hela eller en del av sin utbildning i ett annat land. Även EU har sådana mål. Dessa mål omfattar studenter med funktionsnedsättning. På grund av ett flertal barriärer som särskilt drabbar studenter med funktionsnedsättning finns stora skillnader mellan dessa och andra studenter vad gäller de faktiska möjligheterna att studera utomlands. I projektrapporten Equity in student mobility in higher education har dessa barriärer beskrivits och rekommendationer har formulerats om vad som kan förbättra förutsättningar för studentmobiliteten i Norden.

Tidsperiod: projektet genomfördes under 2018 och 2019.

Utförare och finansjär: Nordens välfärdscenter genomförde projektet med finansiering från ÄK-U.

Status: Under 2018 och 2019 arrangerades ett flertal nordiska seminarier med syfte att sprida resultaten från projektrapporten och i förlängningen öka mobiliteten hos studenter med funktionsnedsättning. Material från dessa möten samt en slutrapport om studentmobilitet och funktionshinder finns på [Nordens välfärdscenters hemsida](#).

Aktivitet 3.3 Stadsplanering från ett funktionshindersperspektiv Många av hindren för fri rörlighet som särskilt drabbar personer med funktionsnedsättning kan lösas genom samarbete inom sektorer med anknytning till stadsplanering. Viktiga områden för nordiskt samarbete är exempelvis universellt utformade transportsystem och byggda miljöer. Smarta och åldersvänliga städer och samhällen är några exempel på hur detta konceptualiseras. Även tillgänglighet inom turistnäringen är ett viktigt område.

Tidsperiod: genomfördes under 2019 och 2020.

Utförare och finansjär:

Projektet genomfördes av Nordregio med expertstöd från Nordens välfärdscenter på uppdrag av regionalsektorns temagrupp för hållbar urban utveckling som avsatte 200 000 DKK.

Status: Nordregio genomförde projektet [Planning and designing the inclusive smart city](#). Rapporten [The right to access the city](#) publicerades under hösten 2020.

Ekonomi

Funktionshindersrådets sekretariat finansieras med ett årligt anslag från Nordiska ministerrådets budgetpost 3-4320. Medlen allokeras till Nordens välfärdscenter som är förvaltningsorgan. Nordens välfärdscenter bidrar till viss del med egna resurser till bland annat kommunikation och eventadministration. Funktionshindersrådet och Nordens välfärdscenter koordinerar, driver på och följer upp aktiviteterna i handlingsplanen i nära dialog med Avdelningen för Kunskap och välfärd på NMRS.

2020: 1 219 000 DKK

2021: 1 193 000 DKK

Handlingsplanens aktiviteter finansieras till stor del av S-sektorn men också av medel från andra sektorer:

1.1 Insatser som stärker kunskap och dialog om mänskliga rättigheter och funktionshinder samt Nordens röst internationellt

MR-S finansierar stor del av verksamheten genom basbeviljning till Nordens välfärdscenter. MR-S finansierade sidoevenemang vid statspartsmötet 2019 med 100 000 DKK och 2021 med 25 000 DKK. U-sektorn finansierar samarbetet om funktionshinder inom högre utbildning.

1.2 Projekt om urfolk och funktionshinder

-

1.3 Projekt om barn och ungas hälsa och delaktighet inom skola och fritid

NORDBUK har bidragit med 200 000 DKK till projektet om barn och unga med funktionsnedsättning. MR-S bekostar ytterligare 590 000 SEK genom basbeviljning till NVC till projektledning och andra projektkostnader.

2.1 Integrering av funktionshinderspersion i Nordiska ministerrådets verksamhet

MR-S finansierar genom Funktionshinderrådets mandat. Projekt inom nordiska ministerrådets verksamhet och inom politikområdena finansieras av den egna verksamheten/ sektorn.

2.2 Universell utformning och tillgänglighet – delaktighet och demokrati

MR-SAM bidrar med 500 000 DKK och MR-S med 294 000 DKK varav 44 000 DKK från NVC:s egna medel.

2.3 Inkluderande arbetsliv i Norden: Uppföljning av redan organiserade seminarier om arbetsliv och personer med funktionsnedsättning

MR-A finansierar projektet med 1 000 000 DKK

3.1 Funktionshinderspersion i nordiskt samarbete om fri rörlighet

MR-S finansierar funktionshinderrådet och MR-SAM finansierar genom stöd på 150 000 DKK till seminarium om mobilitet och teckenspråk.

3.2 Studentmobilitet i Norden

MR-U finansierade seminarieturné om studentmobilitet med 300 000 DKK och MR-S med projektledning från Funktionshinderrådet och kommunikation via NVC.

3.3 Samhälls- och stadsplanering som stödjer fri rörlighet för alla

MR-Tillväxt / ÄK-R finansierade projektet om smarta inkluderande städer genom beslut om projektmedel på 150 000 DKK från temagrupper för hållbar urban utveckling.

Tvärgående perspektiv

Barnrätts och ungdomsperspektiv

Den nya [modellen för integrering av barnrätts- och ungdomsperspektiv](#) började användas under 2020. Modellen är utvecklad av Funktionshinderrådet, Nordens välfärdscenter, experter inom området samt företrädare för barn och unga med funktionsnedsättning, och innebär bland annat att unga med funktionsnedsättning inviterats att delta på lika villkor som rådsmedlemmar till rådets möten och andra aktiviteter. I huvudsak är det företrädare för unga med funktionsnedsättning från länderna som ingår i arbetsutskottet (tidigare, nuvarande och kommande ordförandeskapsland) som medverkar. Funktionshinderrådets möten innehåller också reflektionspunkter med discussion om hur verksamheten har konsekvenser för barn och unga med funktionsnedsättning.

Jämställdhet

Nomineringen av medlemmar i Funktionshinderrådet hanteras i nationella processer som koordineras av ÄK-S. NMRS administrerar beställningen. Några länder har lika många män som kvinnor, men inte alla.

I projektverksamhet, kartläggningar mm söker ansvariga efter skillnader i levnadsvillkor mellan kvinnor och män. Då sådana skillnader finns analyseras och kommenteras detta. Internt så strävar Nordens välfärdscenter efter att ha jämlik representation av män och kvinnor i nätverk, projektgrupper och evenemang.

Hållbar utveckling

Funktionshinderrådet och Nordens välfärdscenter har bidragit till Nordiska ministerrådets nya Vision 2030. Inkludering av personer med funktionsnedsättning är avgörande för att lyckas uppnå målen i handlingsplanen. Inte minst de sociala och ekonomiska dimensionen av hållbar utveckling.

Funktionshindersrådet och Nordens välfärdscenter hänvisar konsekvent till relevanta SDG:er i arbetet.

Utkast